

Eden od predlogov četrtega poročila o stanju Alp je medsektorsko sodelovanje, kamor sodi tudi zagotavljanje pocitniške ponudbe na turističnih kmetijah.

Porocilo o stanju Alp: raznolikost trajnostnega turizma

Cetrto poročilo Alpske konvencije o stanju Alp, razdeljeno na sedem poglavitnih tipov alpskega turizma, odgovarja na vprašanje, kako zagotoviti uravnoteženost med turizmom in trajnostnim razvojem na območju Alp. Trajnostni razvoj v alpskem turizmu pomeni, da morajo biti prihodi in odhodi obiskovalcev kakor tudi njihove dejavnosti in nastanitev sprejemljivi za okolje in družbo ter v interesu lokalnega prebivalstva. Turistična ponudba in storitve alpskih regij se med seboj zelo razlikujejo, zato težko govorimo o "alpskem turizmu" kot enotnem pojmu.

Priložnosti trajnostnega turističnega razvoja

Tokratno poročilo o stanju Alp ocenjuje sedem tipov alpskega turizma, npr. destinacije za doživljanje narave, smučarska središča, alpska mesta oz. kraji itd. Možnosti njihovega razvoja so različne: prednosti poletnih destinacij v alpskem predgorju so privlačne obvodne pokrajine in bližnja velemesta, te destinacije so pogosto tudi lahko dosegljive z javnimi prevoznimi sredstvi. Nasprotno je prednost zdraviliških destinacij v stalnem naraščanju povpraševanja na področju preventivne zdravstvene dejavnosti in specialnih terapij. Naravne danosti, kot so termalne vode, čist zrak in zdravilne rastline, morajo biti vključene v pristno sonaravno okolje.

Oblikovanje prihodnosti

Trajnostni razvoj turizma na območju Alp pa je povezan tudi z velikimi izzivi, ki se med seboj sicer razlikujejo glede na posamezen tip alpskega turizma, njihova skupna značilnost pa so težave, ki izhajajo iz rabe tal, prilagajanja podnebnim spremembam, ustvarjanja delovnih mest, demografskih sprememb, predvsem pa turistične mobilnosti.

Tokratno Poročilo o stanju Alp ne prinaša le kratke analize procesa uresničevanja turističnega protokola Alpske konvencije, temveč želi prikazati tudi konkretne možnosti za spodbujanje trajnostnega turističnega razvoja. Predlaga ukrepe, kot so kazalci za celotno območje Alp, a tudi medsektorsko sodelovanje na področju turizma, kmetijstva in gozdarstva. Markus Reiterer, novi generalni sekretar Alpske konvencije, je ob tem poudaril: "Poročilo o stanju v Alpah je pomemben instrument, ki s številnimi primeri dobre prakse ponazarja priložnosti in možnosti za razvoj. Je pa tudi neposredno povabilo, da sami stopimo na pot, ki nas bo pripeljala v trajnostni turizem. Trajnostni turizem je turizem prihodnosti."

Vec informacij na:

www.alpconv.org/sl/AlpineKnowledge/RSA

Stališča CIPRE

Hans Carl von Carlowitz (1645-1714) je trajnostnost pojmoval kot spoštljivo in skrbno ravnanje z naravo in njenimi surovinami.

Neznosna lahkotnost pojma "trajnosten"

Pred tremi stoletji je vodja nekdanjega saškega urada za rudarstvo Hans Carl von Carlowitz prvič uporabil izraz "trajnosten". Dejstvu, da se je ta izraz danes v družbi trdno zasidral, je treba pritrditi z določeno mero skepse. Politiki in šefi velikih koncernov ta pojem še kako radi uporabljajo cezmerno in zavajajoče, obenem pa v isti sapi dopovedujejo svetu, kako pomembna je za našo prihodnost gospodarska rast. Pa je tak odnos do pojma 'trajnostnost' sploh še mogoče resno jemati? Če je namen sodobnega pojma trajnostnosti tak, kot je bil opredeljen v pripravah na konferenco v Riu leta 1992, tj. zapustiti potomcem svet, ki bo vreden življenja, potem za ravnanje ljudi prinaša daljnosežne posledice. Glede na trenutno stanje v raziskavah nismo sposobni zmanjšati emisije toplogrednih plinov za 80 odstotkov. Poleg tega moramo zaustaviti zaskrbljujoco izgubo naravne raznovrstnosti v Alpah in svetu in se namesto unicevanju posvetiti spodbujanju biotske raznovrstnosti. Glede vseh teh dejstev nas zato ne morejo slepiti tudi olepšane izjave, ki jih o trajnostnosti

dajejo predstavniki politike in gospodarstva. Kar potrebujemo, je predana politika, ki bo spodbujala hitro preobrazbo v gospodarstvo, ki bo varčno ravnalo z naravnimi viri; potrebujemo pa tudi pripravljenost nas vseh, da bomo s svojim vsakdanjim ravnanjem tako politiko tudi konkretno podpirali - s številnimi pozitivnimi primeri, v Alpah in drugod po svetu.

Novice iz CIPRE

Praktične smernice projekta Alpstar prinašajo ukrepe, ki vodijo k podnebno nevtralni alpski regiji - eden od njih je tudi spodbujanje kolesarjenja.

Praktične smernice in navodila za uspešno izvajanje podnebne politike

Strategije prehoda v podnebno nevtralno družbo so različne. Alpske občine in regije, ki so se odločile stopiti na to pot, se pri tem soočajo s prav tako različnimi ovirami in dejavniki uspešnosti. Pregled ukrepov na tem področju prinašajo praktične smernice in navodila, ki so bila izdelana v okviru projekta Alpstar. Kako spremeniti način življenja in potrošniško vedenje, kako varčevati z energijo, kako jo odgovorneje proizvajati in učinkoviteje uporabljati, so vprašanja, ki si jih mora zastaviti vsaka regija. Težave in ovire na poti v podnebno nevtralnost pa so si med seboj podobne, kar velja za celotno alpsko območje. Kaj je treba storiti, da bo ta proces uspešen, je razvidno iz dokumenta partnerjev projekta Alpstar, ki se izvaja v okviru programa Območje Alp. Eden od pogojev uspešne podnebne politike je, da vizija tako imenovane podnebne nevtralnosti nagovarja širši krog ljudi in jih združuje. Taka pobuda mora uživati široko podporo v regiji in krepiti občutek za regionalno identiteto, prav tako pa morajo biti cilji realni, program izvajanja pa jassen. Ovire, ki se lahko pojavijo na tej poti, so morebitna nasprotja interesov, ali pa obremenitve tako s časovnega kot stroškovnega vidika. Poleg tega je treba zagotoviti dolgoročno sodelovanje ljudi, saj je le tako mogoče zastavljene cilje tudi uresniti.

Praktične smernice in navodila pa ne opisujejo le ovir in dejavnikov uspešnosti, temveč vsebujejo tudi številne primere dobre prakse, npr. podnebni nacrt aglomeracijskega območja Grenoble ali kratki intervjuji s posamezniki, ki so bili gonilna sila uspešnih projektov.

Trinajst partnerjev projekta Alpstar je pokazalo, katere so možnosti za učinkovito zmanjševanje izpustov CO₂ na območju Alp. Projekt Alpstar je s tem pripomogel tudi k uresničevanju akcijskega nacrta Alpske konvencije za podnebje. Eden od projektnih partnerjev je CIPRA Francija, CIPRA International pa je zadolžena za spremljanje pilotne regije Dolina Alpskega Rena in društva Alpsko mesto leta. Izvajanje projekta Alpstar v obdobju 2011- 2014 sofinancira program Evropskega teritorialnega sodelovanja Območje Alp (Alpine Space Programme).

Viri in več informacij na: <http://alpstar-project.eu/> (en)

www.alpenstaedte.org/pdfs/1130_en/ (en) / www.alpenstaedte.org/pdfs/1130_de/ (de)

Novice iz Alp

Nova spodbuda za alpsko makroregijo

Evropska unija je objavila prvo študijo, v kateri je opravila presojo uspešnosti obstoječih makroregionalnih strategij, obenem pa je podprla aktualna razvojna gibanja v alpskem prostoru.

Kaj je dodana vrednost evropskih makroregionalnih strategij za podonavsko regijo in regijo Baltskega morja? Na to vprašanje je Evropska komisija pred kratkim prvič ponudila odgovor v obliki analize. Končna ocena je povsem pozitivna: zaradi makroregionalnih strategij je prišlo do združevanja sredstev, zaceli so se številni novi projekti, sodelovanje med državami se je okrepilo. Seveda obstajajo tudi težave, npr. pomanjkanje kadra v upravnih organih ali pa sistem financiranja, ki temelji predvsem na programih Evropskega teritorialnega sodelovanja. "Izkušnje kažejo," je v odzivu na poročilo dejal evropski komisar za regionalno politiko Johannes Hahn, "da se je na začetku koristno osredotociti na omejeno število prednostnih nalog." Komisija je zato tudi v svojem poročilu priporočila, da bi bilo treba v prihodnjih makroregijah zmanjšati število prednostnih nalog in preusmeriti cilje.

Evropska komisija krepi razvoj alpske makroregije posredno, tako da priporoča učinkovitejše sodelovanje na vseh vladnih ravneh: "V prihodnje se mora okrepiti vodilna vloga vključenih regij, povečati pa se mora tudi njihova odgovornost". Vloga Komisije bo tudi v prihodnje pomembna, "vendar pa bo morala biti njena podpora bolj usklajena z dejansko vodilno vlogo vključenih regij". Evropska komisija bi lahko sicer spodbudila razvoj strategije, vendar le v omejenem obsegu. Zdi se, da imajo Alpe dobre pogoje za makroregionalno strategijo, saj je na tem območju že močno uveljavljen pristop od spodaj navzgor (bottom-up).

Viri in več informacij na: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-628_sl, http://ec.europa.eu/regional_policy/upload (de)

Prvi pasivni supermarket v Alpah

Pred kratkim so na Tirolskem odprli prvi supermarket, ki je zgrajen po pasivnem standardu. A za varčevanje z energijo niso dovolj le tehnične rešitve - potrebno je tudi sodelovanje ljudi, ugotavljajo avtorji študije, ki je bila pred kratkim opravljena na to temo.

Prostore trgovskega centra v avstrijskem Pinswangu blizu Landeckja ogreva toplota iz hladilnikov z globoko zamrznjenimi picami, špinaco in sladoledom. V primerjavi z drugimi trgovinami prihrani tirolski objekt z energijsko učinkovitimi ukrepi letno kar 32,5 ton CO₂, denimo z vgradnjo steklenih vrat na hladilnih omarah, s postavitvijo fotovoltaičnih modulov, na strehi pa bo pasivni objekt v prihodnje proizvajal tudi električno energijo.

Ali pasivne hiše res izpolnjujejo, kar obljublajo, je vprašanje, na katero je poskušala odgovoriti nedavno objavljena študija avstrijskega podjetja Rhomberg Bau in Visoke strokovne šole iz Vorarlberga. Kot zatrjujejo avtorji študije, dosegajo pasivne hiše izračunano nizko porabo energije le v primeru, da so energijsko ozaveščeni tudi stanovalci in da se tovrstne hiše ogrevajo le v predvidenem letnem času. Brez sodelovanja stanovalcev pasivni način gradnje ne bo prispeval k varčevanju z energijo, so prepričani avtorji študije. Na študijo so se kritično odzvali iz vorarlberškega inštituta za energijo: pritrdili so sicer ugotovitvi, da je ravnanje ljudi različno, neizpodbitno dejstvo pa je, da pasivne hiše porabijo manj energije kot objekti, ki niso zgrajeni po standardih posebne energijsko varčne tehnologije.

Viri in vec informacij na:

<http://derstandard.at/1371170202600> (de), www.igpassivhaus.at/presse/presstexte (de), www.mpreis.at/unternehmen/presse (de), www.fhv.at/forschung/uct/aktuelles-uct (de), www.mpreis.at/fileadmin/user_upload_mpreis (de)

Upanje na večjo učinkovitost francoskega gorskega zakonika

Stalni komisiji francoskega nacionalnega sveta za gorska območja po novem predseduje Joël Giraud. Okoljske organizacije upajo, da bo novoizvoljeni predsednik gorski zakonik okrepil v prid varstvu okolja.

Ker je država hotela gorskim območjem zagotoviti posebno politiko prostorskega načrtovanja, razvoja in varstva, je leta 1985 izdala gorski zakonik, loi montagne, in uvedla samostojni nacionalni svet (Conseil National de la montagne - CNM). "Zakon je danes izredno pomemben," pojasnjuje novi predsednik stalne komisije CNM Joël Giraud, "saj je Francija sredi faze decentralizacije, ko upošteva velemesta in podeželje, ne pa tudi gorskih območij." Giraud se namerava v naslednjih dveh letih intenzivneje zavzeti za gorska območja. Prednostne teme bodo gorska območja in Evropa oz. mladi. Ti naj bi spet vzpostavili globljo povezanost z gorskimi območji, s tem pa bi se povečala tudi njihova ozaveščenost o odgovornem ravnanju z okoljem.

Okoljevarstvene organizacije upajo, da bo Giraud k življenju obudil gorski zakonik. "Lobisti iz turistične panoge in industrije so zakonik napadli in ga zelo oslabili," pojasnjuje Patrick Le Vaguerès, namestnik predsednika okoljske organizacije Mountain Wilderness Francija. Zdaj je pomembno, da zakon ponovno zaživi in to z okoljskega vidika. Poleg županske funkcije je Joël Giraud tudi član francoskega parlamenta, namestnik predsednika regije Provansa - Alpe - Azurna obala in predstavnik regij v francoski delegaciji pri Alpski konvenciji.

Viri in vec informacij na: <http://lalettreeco.montagneexpansion.fr/article> (fr), <http://jgiraud.typepad.fr/> (fr), <http://legifrance.gouv.fr/affichTexte> (fr)

V narodnih parkih so zaceli odstranjevati tujerodne ribje vrste

V Narodnem parku Gran Paradiso nameravajo izloviti ribe, ki so bile v jezerske vode izpuščene pred približno petimi desetletji. Tak cilj so si zastavili tudi v Triglavskem narodnem parku. Ribji vrsti, ki sta bili prineseni v jezera obeh parkov, imata namrec za naravno okolje naravnost dramatične posledice.

Severnoameriška potocna zlatovcica je ekosistemom štirih jezer v italijanskem narodnem parku Gran Paradiso, v katera jo je človek namenoma vnesel v šestdesetih letih, povzročila veliko škodo: zaradi hitrega širjenja je ta ribja vrsta unicila številne vrste zooplanktona, s katerim se prehranjujejo različne živalske vrste, izrinila pa je tudi domaćo sekuljo in hrošče, kot so pokazali rezultati večletnih raziskav, opravljenih v okviru projekta Narodnega parka Gran Paradiso LIFE+Bioaquae. Letos spomladi so v parku zaceli izvajati varstvene ukrepe za ponovno odstranitev tujerodne potocene zlatovcice, obenem pa obstajajo tudi pobude za ohranitev domače marmorirane postrvi.

Podobne težave s tujerodnimi ribjimi vrstami imajo v Triglavskem narodnem parku. Leta 1991 so neznanci v tamkajšnje Dvojno jezero spustili jezersko zlatovcico, ki se je prav tako močno razmnožila in iztrebila zooplanktonske vrste. Kolicine hranil v vodi so zato danes povečane, v jezeru pa so se začele razraščati različne nove vrste alg. Posebno težavo povzroča dejstvo, da obstaja podzemna povezava med onesnaženim jezerom in viri pitne vode.

CIPRA Slovenija je zato začela izvajati projekt "Očistimo Dvojno jezero!", s katerim želi vnovic vzpostaviti ravnovesje v ekosistemu jezera in izboljšati kakovost vode.

Viri in vec informacij na: www.pnpg.it/bioaquae (it), www.cipra.org/slovenija (sl)

Zaradi reforme skupne kmetijske politike ne bodo Alpe nic bolj zelene

V Evropski uniji so se sporazumeli o prihodnji usmeritvi skupne kmetijske politike. Kmetijstvo naj bi postalo okolju prijaznejše, vendar za Alpe to ne velja.

Kmetijski ministri držav članic, Evropska komisija in Evropski parlament so po trdih pogajanjih dosegli kompromisno rešitev glede skupne kmetijske politike (SKP) do leta 2020. Kmetje bodo tako morali spoštovati okoljske zahteve, ce bodo hoteli prejemati neposredna placila, saj bo tretjina subvencije pogojena z izpolnjevanjem konkretnih okoljskih zahtev. Zakonodajni paket pa vsebuje številne in kompleksne izjeme in omilitve. "Predvideno spodbujanje biotske raznovrstnosti in varstva okolja s tem ne bo seglo do manjših kmetij, ki so značilne za alpski prostor," opozarja Michael Proschek - Hauptmann iz avstrijske krovne okoljske organizacije. Kmetom z manj kot 15 ha kmetijskih zemljišč tako ne bo treba vzdrževati območij z biotsko raznovrstnostjo. Dolžnost pridelovanja dveh različnih sort velja prav tako samo za večje kmetije z več kot 10 ha obdelovalne površine.

Varstvo okolja bi lahko bilo prikrajšano tudi v okviru programa razvoja podeželja, ki je bistven del SKP. Države članice bodo v prihodnje zagotovile manj sredstev za sofinanciranje izvedbe okoljskih ukrepov in za območja z omejenimi naravnimi dejavniki. Proschek - Hauptmann se zato boji, da bi morebitne večje znižanje sredstev najbolj prizadelo gorska območja. Pri tem bi ravno ta sredstva na alpskem podeželju prispevala k ohranitvi manjših in ekoloških kmetij.

Evropski parlament bo o zakonodajnem paketu dokončno odločil predvidoma jeseni, nato pa bodo morale države članice same prevzeti večjo odgovornost za trajnostni in ekološki razvoj podeželja.

Viri in več informacij na: www.umweltdachverband.at/presse (de), www.ots.at/presseaussendung/OTS_20130627 (de), www.greens-efa.eu/eu-agrarreform-10174.html (de), www.euronatur.org/fileadmin/docs

Prireditve

H&W Research Award to honor applied research in nature and landscape conservation. 10.7.2013 – 15.8.2013. Organizira: Hintermann & Weber AG, Öko-Logische Beratung, Planung, Forschung, Reinach BL/CH. [Vec o tem »](#)

akcija: **NATURA NI OVIRA, Trajne instalacije Natura ni ovira.** 16.11.2012 – 31.7.2013. Mestni park, Maribor. Jezik: en, sl. Organizira: EPK - Maribor 2012, European Capital of Culture. [Vec o tem »](#)

Razstava: **Science Museum.** 27.7.2013 – 27.7.2013. Trento. Jezik: en, it. Organizira: Museo delle Scienze, Trento/. [Vec o tem »](#)

akcija: **Lickanje koruze (Lüjpanje kukorce) v Selu.** 20.9.2013 – 21.9.2013. Selo. [Vec o tem »](#)

Konferenca/kongres: **Poly 5 public conference.** 17.10.2013 – 17.10.2013. Ljubljana. Jezik: en. [Vec o tem »](#)

Saj ni res, pa je!

... Helikoptersko podjetje je občini Macugnaga, ki leži pod vznožjem Monte Rose, financiralo izdelavo okoljske presoje vplivov helikopterskega smucanja na naravo. Širokogrudni sponzor se, zanimivo, tudi sam ukvarja s to dejavnostjo. Razburjenja javnosti župan piemontske občine nikakor ne razume, Za pomoč so bila vendar zaprošena tudi druga podjetja iz te branže, pojasnjuje. Poleg tega je prepričan, da v gorah res ne more biti prav vse prepovedano. Ostaja le vprašanje, ali lahko razsodnik sam sebi dosodi negativno oceno ...

Viri in več informacij na: www.lastampa.it/2013/06/18/edizioni/verbania (it), www.anzascanews.it/notizie (it)